ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)
της 17ης Ιουνίου 1999 *

Στην υπόθεση Τ-82/96,

Associação dos Refinadores de Açúcar Portugueses (ARAP), ένωση πορτογαλικού δικαίου, με έδρα τη Λισαβόνα,

Alcântara Refinarias — Açúcares SA, εταιρία πορτογαλικού δικαίου, με έδρα τη Santa Iria de Azóia (Πορτογαλία),

RAR Refinarias de Açúcar Reunidas SA, εταιρία πορτογαλικού δικαίου, με έδρα το Porto (Πορτογαλία),

εκπροσωπούμενες από τον Gerard van der Wal, δικηγόρο παρά τω Hoge Raad der Nederlanden, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο του Aloyse May, 31, Grand-rue,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τους Nicholas Khan, Anders Christian Jessen και James Flett, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζομένης από την

Πορτογαλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τη Susana Brasil de Brito, κύρια νομική σύμβουλο του νομικού κέντρου της προεδρίας του Συμβουλίου Υπουργών, και τον Luís Inez Fernandes, διευθυντή της νομικής υπηρεσίας της γενικής διευθύνσεως κοινοτικών υποθέσεων, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Πορτογαλίας, 33, allée Scheffer,

και την

DAI — Sociedade de Desenvolvimento Agro-industrial SA, εταιρία πορτογαλικού δικαίου, με έδρα τη Monte da Barca (Πορτογαλία), εκπροσωπούμενη από τους Luís Sáragga Leal, Dulce Franco και Ricardo Oliveira, δικηγόρους Λισαβόνας, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο του Aloyse May, 31, Grand-rue,

παρεμβαίνουσες,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής της 11ης Ιανουαρίου 1996 να μην προβάλει αντιρρήσεις ως προς τις κρατικές ενισχύσεις N11/95 υπέρ της DAI — Sociedade de Desenvolvimento Agro-industrial SA, καθώς και του εγγράφου της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 1996 προς τις προσφεύγουσες,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους R. M. Moura Ramos, Πρόεδρο, R. García-Valdecasas, την V. Tiili, την P. Lindh και τον P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: A. Mair, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 18ης Νοεμβρίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

Ιστορικό της διαφοράς

1 Με έγγραφο της 11ης Ιανουαρίου 1996, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Πορτογαλική Κυβέρνηση την απόφασή της να μην προβάλει καμία αντίρρηση, βάσει των άρθρων 92 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 87 ΕΚ) και 93 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 88 ΕΚ), όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις κρατικές ενισχύσεις N11/95 που χορηγήθηκαν από την Πορτογαλία για το σχέδιο επενδύσεως υπέρ της DAI — Sociedade de Desenvolvimento Agro-industrial SA (στο εξής: DAI), για την κατασκευή εργοστασίου επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην Coruche, στην κοιλάδα του Τάγου και του Sorraia (στο εξής: απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996 ή προσβαλλομένη απόφαση).

2 Το επίδικο σχέδιο επενδύσεως αφορούσε κατ' αρχάς την εγκατάσταση μονάδας παραγωγής ζάχαρης ανώτατης αποδόσεως 60 000 τόνων ετησίως, αντιστοιχούσας στην ποσόστωση της λευκής ζάχαρης που έχει χορηγηθεί στην ηπειρωτική Πορτογαλία με το άρθρο 26 και το παράρτημα I, κεφάλαιο XIV, στοιχείο γ', της Πράξεως σχετικά με τους όρους προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας και τις προσαρμογές των συνθηκών (στο εξής: Πράξη Προσχωρήσεως), που τροποποιούν τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 177, σ. 4, στο εξής: κανονισμός 1785/81). Σύμφωνα με την Πράξη Προσχωρήσεως, η ποσόστωση αυτή προορίζεται για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην ηπειρωτική περιφέρεια της Πορτογαλίας, στις οποίες είναι δυνατόν «να αρχίσει παραγωγή ζάχαρης». Η ποσότητα αυτή αυξήθηκε σε 70 000 τόνους με τον κανο-

νισμό (ΕΚ) 1599/96 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 1996, για την τροποποίηση του κανονισμού 1785/81 (ΕΕ L 206, σ. 43).

3 Η διαδικασία ελέγχου των προαναφερθεισών ενισχύσεων υπέρ της DAI διεξήχθη ως ακολούθως ενώπιον της Επιτροπής: κατ' αρχάς, οι πορτογαλικές αρχές κοινοποίησαν τις ενισχύσεις αυτές για να επιτύχουν τη χρηματοπιστωτική συνδρομή των διαρθρωτικών ταμείων. Αυτή η αίτηση κοινοτικής ενισχύσεως, που υποβλήθηκε κατ' αρχάς βάσει του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως (ΕΤΠΑ), τροποποιήθηκε για να υποβληθεί στη συνέχεια βάσει του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), τμήμα Προσανατολισμού, καθόσον έπρεπε να εξεταστεί βάσει των κανόνων που αφορούν τον αγροτικό και όχι τον βιομηχανικό τομέα.

4 Οι επιχειρήσεις επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα Alcântara Refinarias — Açúcares SA και RAR Refinarias de Açúcar Reunidas SA, οι οποίες ήταν τότε οι μόνοι εγκατεστημένοι στην ηπειρωτική Πορτογαλία παραγωγοί ζάχαρης, καθώς και η ένωση στην οποία ανήκαν οι δύο αυτοί παραγωγοί, Associação dos Refinadores de Açúcar Portugueses (ARAP), κατέθεσαν καταγγελίες κατά των προαναφερθεισών ενισχύσεων, που προορίζονταν για την DAI.

5 Στη συνέχεια, κατόπιν των καταγγελιών αυτών, οι πορτογαλικές αρχές κοινοποίησαν επίσης τις ενισχύσεις αυτές βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

6 Με έγγραφο της 19ης Μαρτίου 1996, η Επιτροπή πληροφόρησε τις τρεις καταγγέλλουσες περί της από 11 Ιανουαρίου 1996 αποφάσεώς της να μην προβάλει αντιρρήσεις κατά των ενισχύσεων αυτών, βάσει του άρθρου 92 της Συνθήκης.

Νομικό πλαίσιο

7 Οι προαναφερθείσες ενισχύσεις εντάσσονται στο νομικό πλαίσιο περί της πολιτικής της Κοινότητας σε θέματα κρατικών ενισχύσεων και παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων στον τομέα της γεωργίας. Δυνάμει του άρθρου 42, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 36, πρώτο εδάφιο, ΕΚ), οι διατάξεις της Συνθήκης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις δεν εφαρμόζονται «στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων παρά μόνον κατά το μέτρο που ορίζεται από το Συμβούλιο (...), λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους [της κοινής γεωργικής πολιτικής] του άρθρου άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΚ».

8 Συναφώς, ο κανονισμός 1785/81 ορίζει, στο άρθρο 44, ότι, «με την επιφύλαξη αντιθέτων διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1», μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται, ιδίως, η ζάχαρη από ζαχαρότευτλα και η ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο, καθώς και τα ζαχαρότευτλα και ζαχαροκάλαμα. Σύμφωνα με το άρθρο 45 του κανονισμού αυτού, ο κανονισμός αυτός «πρέπει να εφαρμόζεται έτσι ώστε, παράλληλα και κατά τον κατάλληλο τρόπο, να λαμβάνονται υπόψη οι στόχοι που προβλέπονται στα άρθρα 33 και 110 της Συνθήκης».

9 Εξάλλου, όσον αφορά τη συγχρηματοδότηση από την Κοινότητα ορισμένων επενδύσεων βάσει του καθεστώτος των διαρθωτικών ταμείων, για να ενισχυθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή σύμφωνα με το άρθρο 130 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 158 ΕΚ), ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφιστάμενων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9, στο εξής: κανονισμός 2052/88), αναθέτει στα διαρθρωτικά ταμεία την αποστολή, μεταξύ άλλων, της προωθήσεως της αναπτύξεως και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (στόχος αριθ. 1), επιταχύνσεως της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων (στόχος αριθ. 5α) και προωθήσεως της αναπτύξεως των αγροτικών περιοχών (στόχος αριθ. 5β). Σύμφωνα με το παράρτημα του κανονισμού αυτού, η Πορτογαλία θεωρείται στο σύνολό της ως περιοχή την οποία αφορά ο στόχος αριθ. 1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, προβλέπει τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσα-

νατολισμού (ΕΓΤΠΕ) (ΕΕ L 374, σ. 25), και τροποποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2085/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 44).

10 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 10 του προαναφερθέντος κανονισμού 4256/88, της 19ης Δεκεμβρίου 1988, το Συμβούλιο καθόρισε τον τρόπο και τις προϋποθέσεις της συμβολής του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, στα μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών εμπορίας και μεταποιήσεως των γεωργικών προϊόντων, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι στόχοι που αναφέρονται στον κανονισμό 2052/88, με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 866/90 του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1990, για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποιήσεως και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (ΕΕ L 91, σ. 1), που τροποποιήθηκε πρόσφατα και ενοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 951/97 του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1997, για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποιήσεως και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων (ΕΕ L 142, σ. 22, στο εξής: κανονισμός 866/90). Το άρθρο 1 του κανονισμού 866/90 θεσπίζει, στην παράγραφο 1, κοινή δράση βάσει του στόχου αριθ. 5α του κανονισμού 2052/88, ο οποίος αφορά επίσης τη συμβολή στην πραγματοποίηση, μεταξύ άλλων, των στόχων υπ' αριθ. 1 και 5β, που αναφέρονται στο άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού.

11 Ο κανονισμός 866/90 προβλέπει, στο άρθρο 2, τη θέσπιση από την Επιτροπή κριτηρίων για την επιλογή των επενδύσεων που πρέπει να απολαύουν της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως, τα οποία αποκαλούνται «κριτήρια επιλογής». Στο άρθρο 8, παράγραφος 1, ο κανονισμός ορίζει ότι τα κριτήρια επιλογής καθορίζουν τις επενδύσεις στις οποίες μπορεί να συμμετέχει το Ταμείο, καθορίζοντας τις προτεραιότητες και επισημαίνοντας τις επενδύσεις που αποκλείονται της κοινοτικής χρηματοδοτήσεως. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού 8, «τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των κοινοτικών πολιτικών και ιδίως της κοινής αγροτικής πολιτικής».

12 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 866/90, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 94/173/ΕΚ, της 22ας Μαρτίου 1994, για την κατάρτιση κριτηρίων επιλογής που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τις επενδύσεις όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών μεταποιήσεως και εμπορίας των γεωργικών

προϊόντων και προϊόντων δασοκομίας και για την κατάργηση της αποφάσεως 90/342/ΕΟΚ, της 7ης Ιουνίου 1990 (ΕΕ L 79, σ. 29, στο εξής: απόφαση 94/173). Από το προοίμιο της αποφάσεως αυτής προκύπτει ότι «τα κριτήρια επιλογής εκφράζουν τις κατευθύνσεις της κοινής γεωργικής πολιτικής» (έβδομη αιτιολογική σκέψη) και ότι η εφαρμογή τους «πρέπει να λαμβάνει υπόψη ειδικές ανάγκες, δεόντως δικαιολογημένες, ορισμένης τοπικής παραγωγής» (πέμπτη αιτιολογική σκέψη). Η απόφαση αυτή αποκλείει, στο παράρτημα στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 1, «όλες τις επενδύσεις στον τομέα της ζάχαρης [...], εκτός αυτών που προβλέπουν:

— [...]

— τη χρησιμοποίηση της προβλεπόμενης στην Πράξη Προσχωρήσεως της Πορτογαλίας ποσοστώσεως (για την ηπειρωτική χώρα, 60 000 τόνους ζάχαρης).»

13 Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 5, του κανονισμού 866/90, «τα κράτη μέλη είναι δυνατό να λαμβάνουν, στα πλαίσια εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, μέτρα ενισχύσεως των οποίων οι προϋποθέσεις ή οι όροι χορηγήσεως αποκλίνουν από τους προβλεπόμενους στον παρόντα κανονισμό ή των οποίων τα ποσά υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα ανώτατα όρια, με την επιφύλαξη ότι τα εν λόγω μέτρα συμφωνούν με τα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης ΕΚ». Κατά την εφαρμογή αυτών των διατάξεων της Συνθήκης σε μέτρα κρατικής ενισχύσεως, η Επιτροπή εφαρμόζει κατ' αναλογία, μεταξύ άλλων, τους κατά τομέα περιορισμούς σχετικά με τη συγχρηματοδότηση των επενδύσεων αυτών από την Κοινότητα, σύμφωνα με το πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων σχετικά με τις επενδύσεις στον τομέα μεταποιήσεως και κυκλοφορίας των γεωργικών προϊόντων, της 2ας Φεβρουαρίου 1996 (ΕΕ C 29, σ. 4). Σύμφωνα με το πλαίσιο αυτό, αποκλείεται έτσι κάθε κρατική ενίσχυση έχουσα σχέση με τις επενδύσεις που αναφέρονται στο σημείο 1.2 του παραρτήματος της αποφάσεως 94/173 ή αναφέρονται στο σημείο 2 του παραρτήματος αυτού αν δεν πληρούνται οι συναφώς προβλεπόμενες ιδιαίτερες προϋποθέσεις.

Ενισχύσεις εξετασθείσες με την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996

14 Οι ενισχύσεις υπέρ της DAI, που εξετάστηκαν από την Επιτροπή με την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996, είναι τριών ειδών. Μια πρώτη ενίσχυση 1 275 290 000 πορτογαλικών εσκούδων (ESC) έχει τη μορφή φοροαπαλλαγών που χορηγήθηκαν στο πλαίσιο του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων που θεσπίστηκε στην Πορτογαλία με το νομοθετικό διάταγμα 95/90, της 20ής Μαρτίου 1990, που τροποποιεί το Estatuto dos Beneficios Fiscais (πορτογαλικός κανονισμός περί φοροαπαλλαγών), και το οποίο θεσπίζει συγκεκριμένο καθεστώς υπέρ των μεγάλων σχεδίων επενδύσεων. Το καθεστώς αυτό προβλέπει ειδικές φοροαπαλλαγές, που περιορίζονται σε χρονική περίοδο δέκα ετών, υπέρ των εταιριών που πραγματοποιούν επενδύσεις ανώτερες των 10 εκατ. ESC. Η σημασία της ενισχύσεως μπορεί να φθάσει το καθαρό 10 % των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το 20 % των επενδύσεων αυτών.

15 Το θεσπισθέν με το νομοθετικό διάταγμα 95/90 καθεστώς εγκρίθηκε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 92 της Συνθήκης, με απόφαση της Επιτροπής της 3ης Ιουλίου 1991 [SG (91) D/13312], κοινοποιηθείσα στην Πορτογαλική Κυβέρνηση στις 15 Ιουλίου 1991, με την προϋπόθεση ότι οι ατομικές ενισχύσεις τηρούν «τις κανονιστικές ρυθμίσεις και τα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου που αφορούν ορισμένους τομείς της βιομηχανίας, της γεωργίας και της αλιείας» (στο εξής: απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991 ή απόφαση περί εγκρίσεως). Εξάλλου, η απόφαση περί εγκρίσεως επιβάλλει στην Πορτογαλική Κυβέρνηση να κοινοποιεί «όλα τα σχέδια που τυγχάνουν απαλλαγών μεταξύ 10 και 20 % (ESL) καθώς και όλα τα σχέδια που εμπίπτουν στους ευαίσθητους τομείς». Το γενικό αυτό καθεστώς ενισχύσεων ίσχυε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995. Με απόφαση κοινοποιηθείσα στην Πορτογαλική Κυβέρνηση στις 30 Μαΐου 1996, η Επιτροπή ενέκρινε την παράταση του καθεστώτος αυτού υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, μέχρι το 1999, αίροντας πάντως την υποχρέωση κοινοποιήσεως των σχεδίων που εμπίπτουν στους ευαίσθητους τομείς, πράγμα το οποίο δεν αναφερόταν πλέον.

16 Με την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι φοροαπαλλαγές υπέρ της DAI δεν υπερέβαιναν το 10 % της επενδύσεως και ότι η απόφαση περί εγκρίσεως υπέβαλλε τη χορήγηση των ενισχύσεων αυτών στους κοινοτικούς κανόνες που τυγχάνουν εφαρμογής στον γεωργικό τομέα. Αφού διευκρίνισε ότι η εξέταση του εν λόγω σχεδίου, όσον αφορά το μέρος σχετικά με τις επενδύσεις, αφορούσε την εξακρίβωση της τηρήσεως των κοινοτικών διατάξεων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι επίδικες

φοροαπαλλαγές δεν εξαιρούνται με την απόφαση 94/173, περί καθορισμού των κριτηρίων επιλογής των επενδύσεων που μπορούν να τύχουν συγχρηματοδοτήσεως βάσει του ΕΓΤΠΕ, τμήμα προσανατολισμού.

17 Μια δεύτερη ενίσχυση 380 000 000 ESC, για την επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού της νέας αυτής επιχειρήσεως επεξεργασίας ζάχαρης (τουλάχιστον 200 ατόμων), θεωρήθηκε ότι συμβιβάζεται με την κοινή αγορά. Η απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996 επισημαίνει, συναφώς, ότι, «σύμφωνα με την πρακτική της Επιτροπής, τα μέτρα του είδους αυτού που προορίζονται για την απόκτηση νέων γνώσεων επιτρέπονται μέχρι το 100 % των επιλέξιμων δαπανών». Εν προκειμένω, η ενίσχυση δεν υπερέβαινε το 68 % των δαπανών αυτών.

18 Τέλος, η Επιτροπή έκρινε, με την ίδια αυτή απόφαση, ότι η τρίτη επίδικη εθνική ενίσχυση, ύψους 1 912 335 000 ESC (ήτοι το 15 % των επιλέξιμων επενδύσεων), που χορηγήθηκε ως συγχρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων σε κοινοτική ενίσχυση ύψους 6 372 065 000 ESC (ήτοι το 49,97 % των επιλέξιμων επενδύσεων), βάσει του κανονισμού 866/90 δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης και ότι θα την εξετάσει στο πλαίσιο του εν λόγω κανονισμού.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

19 Με δικόγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 29 Μαΐου 1996, οι προσφεύγουσες άσκησαν την παρούσα προσφυγή.

20 Με αιτήσεις που πρωτοκολλήθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 και 18 Νοεμβρίου 1996 αντιστοίχως, η Πορτογαλική Δημοκρατία και η DAI ζήτησαν να παρέμβουν στην ένδικη διαφορά προς στήριξη των αιτημάτων της καθής. Ο πρόεδρος του πέμπτου πενταμελούς τμήματος επέτρεψε τις παρεμβάσεις αυτές, με διάταξη της 18ης Μαρτίου 1997. Η DAI και η Πορτογαλική Δημοκρατία κατέθεσαν υπόμνημα παρεμβάσεως στις 19 και 24 Ιουνίου 1997, αντιστοίχως. Η Επιτροπή και οι

προσφεύγουσες κατέθεσαν τις γραπτές παρατηρήσεις τους επί των υπομνημάτων παρεμβάσεως στις 30 Σεπτεμβρίου και 1η Δεκεμβρίου 1997, αντιστοίχως.

21 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προβεί στην προφορική διαδικασία χωρίς διεξαγωγή αποδείξεων. Ακούστηκαν οι αγορεύσεις των διαδίκων και οι απαντήσεις τους στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 1998.

22 Οι προσφεύγουσες ζητούν από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή·

— να ακυρώσει τις αποφάσεις της 11ης Ιανουαρίου 1996 και της 19ης Μαρτίου 1996·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

23 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει ως απαράδεκτο το αίτημα ακυρώσεως του εγγράφου της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 1996, καθώς και το αίτημα περί ακυρώσεως της αποφάσεως της 11ης Ιανουαρίου 1996, καθόσον η απόφαση αυτή αφορά την

ενίσχυση που χορηγήθηκε με τη μορφή φοροαπαλλαγών, και να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη κατά τα λοιπά·

— επικουρικώς, να απορρίψει πλήρως την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

24 Η Πορτογαλική Δημοκρατία, παρεμβαίνουσα υπέρ των αιτημάτων της Επιτροπής, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη.

25 Η DAI, παρεμβαίνουσα υπέρ των αιτημάτων της Επιτροπής, ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη καθόσον μ' αυτή ζητείται η ακύρωση του εγγράφου της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 1996 και της αποφάσεως της 11ης Ιανουαρίου 1996, καθόσον αφορά τη χορηγηθείσα με μορφή φοροαπαλλαγών ενίσχυση·

— κατά τα λοιπά, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως της 19ης Μαρτίου 1996

Επί του παραδεκτού

1. *Επιχειρηματολογία των διαδίκων*

26 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Πορτογαλική Δημοκρατία και την DAI, ισχυρίζεται ότι το αίτημα ακυρώσεως του εγγράφου της 19ης Μαρτίου 1996 είναι απαράδεκτο. Το έγγραφο αυτό αποτελούσε απλώς και μόνον πληροφόρηση των προσφευγουσών για την απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 1996 περί μη προβολής αντιρρήσεων, βάσει των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης, ως προς τις προβλεπόμενες υπέρ της DAI ενισχύσεις.

27 Οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι η παρούσα προσφυγή είναι παραδεκτή στο σύνολό της. Το έγγραφο της 19ης Μαρτίου 1996 δεν περιορίζεται στην παροχή πληροφοριών, αλλά συνιστά οριστική απόρριψη της καταγγελίας τους καθώς και της ρητής αιτήσεώς τους περί κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης (περί του αντιθέτου, βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1996, T-154/94, CSF και CSME κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1377, σκέψεις 49 και 50). Η απόφαση αυτή συνεπάγεται οριστικές έννομες συνέπειες ως προς αυτές και έχει συνεπώς χαρακτήρα αποφάσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1988, 166/86 και 220/86, Irish Cement κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 6473, σκέψη 11).

2. *Κρίση του Πρωτοδικείου*

28 Οι εκδιδόμενες από την Επιτροπή αποφάσεις στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων έχουν ως παραλήπτες τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Τούτο ισχύει επίσης όταν οι αποφάσεις αυτές αφορούν κρατικά μέτρα που έχουν καταγγελθεί με καταγγελίες ως κρατικές ενισχύσεις αντίθετες προς τις συνθήκες από τις οποίες προκύπτει ότι η Επιτροπή αρνείται να κινήσει την προβλεπόμενη στο άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης διαδικασία, διότι θεωρεί είτε ότι τα καταγγελθέντα μέτρα δεν συνιστούν κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης είτε ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Όταν η Επιτροπή εκδίδει τέτοια απόφαση και, σύμφωνα με το καθήκον της περί χρηστής διοικήσεως, πληροφορεί σχετικά τους καταγγέλλοντες, η απευθυνόμενη στο κράτος μέλος απόφαση πρέπει, ενδεχομένως, να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως εκ μέρους του καταγγέλλοντος και όχι το απευθυνθέν σε αυτόν έγγραφο (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 45).

29 Εν προκειμένω, η Επιτροπή, με το έγγραφο της 19ης Μαρτίου 1996, πληροφόρησε μόνον τις προσφεύγουσες, που είχαν υποβάλει καταγγελίες κατά των επιδίκων κρατικών μέτρων, περί της από 11 Ιανουαρίου 1996 αποφάσεώς της, κοινοποιηθείσας στην Πορτογαλική Κυβέρνηση αυθημερόν, να μην προβάλει αντιρρήσεις στις ενισχύσεις αυτές βάσει των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης.

30 Το αμιγώς πληροφοριακής φύσεως έγγραφο αυτό δεν έχει χαρακτήρα αποφάσεως και δεν συνιστά, συνεπώς, πράξη δυνάμενη να προσβληθεί υπό την έννοια του άρθρου 173 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230 ΕΚ). Εν προκειμένω, η προστασία των δικαιωμάτων των προσφευγουσών διασφαλίζεται με τη δυνατότητα, την οποία εξάλλου επικαλέστηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διαφοράς, να ασκήσουν προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της 11ης Ιανουαρίου 1996, απευθυνθείσας στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αίτημα ακυρώσεως του εγγράφου της 19ης Μαρτίου 1996 πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτο.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως της 11ης Ιανουαρίου 1996

Επί του παραδεκτού

1. *Επιχειρηματολογία των διαδίκων*

32 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Πορτογαλική Δημοκρατία και την DAI, θεωρεί ότι η αίτηση ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι εν μέρει απαράδεκτη, καθόσον αφορά τη χορηγηθείσα υπό μορφή φοροαπαλλαγών ενίσχυση, για τον λόγο ότι οι προσφεύγουσες στερούνται εννόμου συμφέροντος. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι είχε μόνον την αρμοδιότητα να εξακριβώσει, με την απόφαση αυτή, το συμβατό των επιδίκων φοροαπαλλαγών με την απόφασή της περί εγκρίσεως του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων, το οποίο θεσπίστηκε με το νομοθετικό διάταγμα 95/90. Επειδή όμως οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν το συμβατό των ενισχύσεων αυτών, δεν δικαιολογούν κανένα συμφέρον προς ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον, ακόμη και στην υποθετική περίπτωση της ακυρώσεως αυτής, οι απαλλαγές αυτές, χορηγηθείσες κατ' εφαρμογήν του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων, που έχει εγκριθεί με την απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991, συνιστούν υφιστάμενη ενίσχυση την οποία οι πορτογαλικές αρχές έχουν πάντα το δικαίωμα να χορηγούν. Συναφώς, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να προβάλουν, όπως έπραξαν εν προκειμένω, την έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως περί εγκρίσεως χωρίς να καταστρατηγήσουν τη διαδικασία.

33 Περαιτέρω, η Πορτογαλική Κυβέρνηση αμφισβητεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά τις προσφεύγουσες, υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης, για τον λόγο ότι τα τρία είδη των επιδίκων ενισχύσεων δεν έχουν επιπτώσεις στη θέση των προσφευγουσών στην πορτογαλική αγορά ζάχαρης.

34 Οι προσφεύγουσες θεωρούν ότι η προσβαλλομένη απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά την Alcântara Refinarias — Açúcares SA και RAR Refinarias de Açúcar Reunidas SA, καθόσον θίγονται από την απόφαση αυτή ως ανταγωνίστριες της DAI

επιχειρήσεις, οι οποίες κατέθεσαν καταγγελίες κατά των χορηγηθεισών στην εταιρία αυτή ενισχύσεων. Το ίδιο ισχύει για την ARAP, η οποία αντιπροσωπεύει τα συμφέροντα της πορτογαλικής βιομηχανίας ζάχαρης από ζαχαροκάλαμα και η οποία επίσης έχει καταθέσει καταγγελία στην Επιτροπή.

2. *Κρίση του Πρωτοδικείου*

35 Ο πρώτος λόγος περί απαραδέκτου που αντλείται από τη φερόμενη έλλειψη εννόμου συμφέροντος των προσφευγουσών να επιτύχουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ο οποίος στηρίζεται στο επιχείρημα ότι, ακόμη και σε περίπτωση ακυρώσεως της αποφάσεως αυτής, οι επίδικες φοροαπαλλαγές θα διατηρηθούν διότι συνιστούν υφιστάμενες ενισχύσεις, δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

36 Πράγματι, το γεγονός ότι μια ατομική ενίσχυση εμπίπτουσα σ' ένα γενικό καθεστώς ενισχύσεων, εγκρινόμενο τακτικά από την Επιτροπή, θεωρείται ως υφιστάμενη ενίσχυση, η καταβολή της οποίας έχει ήδη εγκριθεί, δεν στερεί πάντως τις προσφεύγουσες από το έννομο συμφέρον εν προκειμένω. Οι προσφεύγουσες δικαιολογούν, μεταξύ άλλων, έννομο συμφέρον να επιτύχουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον η Επιτροπή δεν προβάλλει αντιρρήσεις ως προς τις χορηγηθείσες στην DAI φοροαπαλλαγές, για τον λόγο ακριβώς ότι οι ενισχύσεις αυτές μπορεί να μην καλύπτονται από την απόφαση περί εγκρίσεως — η οποία εξαρτά τη χορήγηση των ατομικών ενισχύσεων από την τήρηση, ιδίως, των κανονιστικών ρυθμίσεων και πλαισίων που εφαρμόζονται στον εν λόγω γεωργικό τομέα — διότι δεν συμβιβάζονται με τους κανόνες της κοινής γεωργικής πολιτικής. Πράγματι, αν το Πρωτοδικείο έπρεπε, ενδεχομένως, να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση για τον λόγο αυτό, εναπόκειται κατ' αρχήν στην Επιτροπή να απαιτήσει την απόδοση του συνόλου των ήδη χορηγηθεισών στην DAI ενισχύσεων. Ομοίως, αν η απόφαση περί εγκρίσεως πρέπει να κριθεί ως μη σύννομη, στο καθού θεσμικό όργανο εναπόκειται να θεωρήσει τις φοροαπαλλαγές υπέρ της DAI ως νέα ενίσχυση και να εκτιμήσει σχετικώς άμεσα αν συμβιβάζονται με τη Συνθήκη (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-47/91, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-4635, σκέψη 26). Συναφώς, το ζήτημα του παραδεκτού της εντάσεως ελλείψεως νομιμότητας της αποφάσεως περί εγκρίσεως, που προέβαλε η Επιτροπή, δεν μπορεί να εξεταστεί στο στάδιο αυτό. Η ένσταση αυτή συνδέεται με την κρίση του βασίμου της υπό κρίση αιτήσεως ακυρώσεως και θα εξεταστεί στο πλαίσιο αυτό.

37 Επομένως, οι προσφεύγουσες δικαιολογούν συγκεκριμένο έννομο συμφέρον για να επιτύχουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον η απόφαση αυτή αφορά τις απαλλαγές αυτές.

38 Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου περί απαραδέκτου, η Πορτογαλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η απόφαση αυτή δεν αφορά άμεσα και ατομικά τις προσφεύγουσες, υπό την έννοια του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης. Μολονότι ο λόγος αυτός δεν προβλήθηκε από την καθής, επειδή οι προϋποθέσεις περί παραδεκτού μιας προσφυγής είναι δημόσιας τάξεως, το Πρωτοδικείο πρέπει να τις εξετάσει αυτεπαγγέλτως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 1994, Τ-465/93, Consorzio Gruppo di Azione Locale « Murgia Messaspica » κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-361, σκέψη 24).

39 Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1993, C-198/91, Cook κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-2487, σκέψεις 20 έως 24, και προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, σκέψεις 47 και 48), δεν αμφισβητείται ότι οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις νομιμοποιούνται να στραφούν κατά της αποφάσεως της Επιτροπής που διαπιστώνει, μετά τη φάση της προκαταρκτικής εξετάσεως του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, ότι οι ενισχύσεις συμβιβάζονται με την κοινή αγορά. Πράγματι, εφόσον η Συνθήκη επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να δώσει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους μόνο στο πλαίσιο της φάσεως του ελέγχου του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιτύχουν την τήρηση των διαδικαστικών αυτών εγγυήσεων, όταν η Επιτροπή αποφασίσει να μην κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης, μόνον εάν έχουν τη δυνατότητα να προσβάλουν την απόφαση αυτή ενώπιον του Πρωτοδικείου.

40 Εν προκειμένω, το γενικό καθεστώς των επίδικων φοροαπαλλαγών είχε εγκριθεί από την Επιτροπή χωρίς να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Εξάλλου, και εν πάση περιπτώσει, μόνη η έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως επέτρεψε στις προσφεύγουσες να κρίνουν σε ποιο μέτρο θίγονται τα συμφέροντά τους. Επομένως, οι προσφεύγουσες μπορούν να επιτύχουν την τήρηση των διαδικαστικών εγγυήσεων που τους χορηγεί το άρθρο 93, παράγραφος 2, της

Συνθήκης υπό την ιδιότητά τους ως τρίτων ενδιαφερομένων, μόνον αν έχουν τη δυνατότητα να προσβάλουν την απόφαση αυτή ενώπιον του Πρωτοδικείου.

41 Επομένως, η προβληθείσα από την Επιτροπή ένσταση απαραδέκτου πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

42 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως διαφορετικούς λόγους για κάθε μία από τις τρεις κατηγορίες των χορηγηθεισών ενισχύσεων.

Α — *Όσον αφορά τις φοροαπαλλαγές*

43 Προς στήριξη της αιτήσεώς τους ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον με την απόφαση αυτή δεν προβάλλονται αντιρρήσεις κατά της χορηγηθείσας υπό μορφή φοροαπαλλαγών ενισχύσεως, οι προσφεύγουσες προβάλλουν τρεις λόγους ακυρώσεως. Πρώτον, οι προσφεύγουσες στηρίζονται στο άρθρο 184 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 241 ΕΚ) για να προβάλλουν τον μη σύννομο χαρακτήρα της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991. Δεύτερον, και εν πάση περιπτώσει, οι απαλλαγές αυτές αντιπροσωπεύουν νέα ενίσχυση την οποία η Πορτογαλική Κυβέρνηση ήταν υποχρεωμένη να κοινοποιήσει βάσει του άρθρου 93, παράγ-

ραφος 3, της Συνθήκης. Τρίτον, η ενίσχυση αυτή είναι αντίθετη προς την κοινή γεωργική πολιτική.

Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αντλείται από τον μη σύννομο χαρακτήρα της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991

Επί του παραδεκτού της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας

— Επιχειρηματολογία των διαδίκων

44 Σύμφωνα με την Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την Πορτογαλική Κυβέρνηση και την DAI, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 3ης Ιουλίου 1991, που προβλήθηκε από τις προσφεύγουσες, είναι απαράδεκτη. Η απόφαση αυτή δεν συνιστά τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά τη βάση των εθνικών μέτρων εκτελέσεως που εκδόθηκαν για τη χορήγηση των επιδίκων φοροαπαλλαγών. Οι προσφεύγουσες έπρεπε να είχαν ασκήσει προσφυγή κατά των μέτρων αυτών ενώπιον του εθνικού δικαστή και να επικαλεστούν το άρθρο 184 της Συνθήκης για να εμποδίσουν την εφαρμογή της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991.

45 Οι προσφεύγουσες εκθέτουν ότι η ένστασή τους που αφορά τη μη δυνατότητα εφαρμογής της αποφάσεως περί εγκρίσεως, επί της οποίας στηρίζεται η προσβαλλομένη απόφαση, είναι παραδεκτή δυνάμει του άρθρου 184 της Συνθήκης.

— Κρίση του Πρωτοδικείου

46 Κατά πάγια νομολογία, η προβλεπόμενη στο άρθρο 184 της Συνθήκης ένσταση ελλείψεως νομιμότητας «εκφράζει γενική αρχή διασφαλίζουσα σε κάθε μέρος το δικαίωμα να αμφισβητήσει, για να επιτύχει την ακύρωση αποφάσεως που το αφορά άμεσα και ατομικά, το κύρος προγενεστέρων πράξεων κοινοτικού οργάνου, που αποτελούν τη νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αν το εν λόγω μέρος δεν διέθετε το δικαίωμα να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης, απευθείας προσφυγή κατά των εν λόγω πράξεων, των οποίων υφίσταται έτσι τις συνέπειες, χωρίς να του έχει παρασχεθεί η δυνατότητα να ζητήσει την ακύρωση» (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1979, 92/78, Simmenthal κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/Ι, σ. 407, σκέψη 39).

47 Η κατ' αυτόν τον τρόπο τεθείσα από το Δικαστήριο γενική αρχή εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση που η ατομική απόφαση στηρίζεται απευθείας σε πράξη γενικής ισχύος δυνάμενη να αποτελέσει το αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως από φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δικαιούνται να ασκήσουν προσφυγή κατά της πράξεως αυτής, ιδίως όταν μόνον η ατομική απόφαση τους επιτρέπει να γνωρίζουν με βεβαιότητα σε ποιο μέτρο θίγονται τα ιδιαίτερα συμφέροντά τους (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 18ης Μαρτίου 1975, 44/74, 46/74 και 49/74, Acton κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 137, σκέψη 7, και της 6ης Ιουλίου 1988, 164/87, Simonella κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 3807, σκέψη 16, καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Σεπτεμβρίου 1993, Τ-60/92, Noonan κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-911, σκέψη 23).

48 Εν προκειμένω, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, υφίσταται άμεσος νομικός σύνδεσμος μεταξύ της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991 και της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον η απόφαση αυτή στηρίζεται, όσον αφορά τις φοροαπαλλαγές, επί της αποφάσεως περί εγκρίσεως του γενικού καθεστώτος φοροαπαλλαγών της 3ης Ιουλίου 1991. Πράγματι, οι ατομικές ενισχύσεις, θεωρούμενες ως υφιστάμενες ενισχύσεις, μπορούν να ελέγχονται από την Επιτροπή μόνον όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που η Επιτροπή έχει θέσει με την απόφαση περί εγκρίσεως του γενικού καθεστώτος (προαναφερθείσα απόφαση

Ιταλία κατά Επιτροπής, σκέψη 24, και απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1997, C-278/95 P, Siemens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-2507, σκέψη 31).

49 Υπό τις συνθήκες αυτές — ανεξαρτήτως του αν οι προσφεύγουσες είχαν δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή κατά της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991 —, η αποτελεσματική ένδικη προστασία των δικαιωμάτων τους διασφαλίζεται, εν πάση περιπτώσει, μόνον αν οι προσφεύγουσες έχουν τη δυνατότητα να προβάλουν το παράτυπο αυτής της αποφάσεως περί εγκρίσεως με ένσταση, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως της Επιτροπής σχετικής με την ατομική ενίσχυση, η οποία μόνη τους επιτρέπει να καθορίσουν με ακρίβεια σε ποιο μέτρο θίγονται τα συμφέροντά τους.

50 Επομένως, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά του λόγου αυτού ο οποίος αντλείται από το παράτυπο της αποφάσεως περί εγκρίσεως πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να απορριφθεί.

Επί του βασίμου της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας

51 Ο πρώτος λόγος, ο οποίος αντλείται από τη φερόμενη έλλειψη νομιμότητας της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991, έχει τρία σκέλη. Πρώτον, η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει υπόψη της τις κατά τομέα επιπτώσεις του γενικού αυτού καθεστώτος ενισχύσεων κατά την έκδοση της αποφάσεως περί εγκρίσεως, η οποία είναι ασυμβίβαστη με την κοινή γεωργική πολιτική. Δεύτερον, η διαδικασία εκδόσεως αυτής της αποφάσεως περί εγκρίσεως στερούνταν διαφάνειας, καθόσον η Επιτροπή δεν κίν-

ησε την προβλεπόμενη στο άρθρο 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης διαδικασία. Τρίτον, η διαδικασία αυτή πάσχει τυπικές πλημμέλειες.

α) Επί της προβαλλομένης ανυπαρξίας ελέγχου των κατά τομέα επιπτώσεων του γενικού καθεστώτος των επιδίκων ενισχύσεων

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

52 Οι προσφεύγουσες παρατηρούν ότι οι προβλεπόμενες στο άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχεία α' και γ', της Συνθήκης παρεκκλίσεις πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς. Συγκεκριμένα, στους «νευραλγικούς» τομείς, όπως στον γεωργικό τομέα ή στους χαρακτηριζόμενους από πλεόνασμα τομείς, η Επιτροπή υποχρεούται, όταν εγκρίνει γενικά καθεστώτα ενισχύσεων, να επιβάλλει στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη κατάλληλες προϋποθέσεις βάσει των οποίων να είναι δυνατόν, σε κάθε συγκεκριμένη εφαρμογή των καθεστώτων αυτών, να εξακριβώνεται, μεταξύ άλλων, ότι οι κατά τομέα επιπτώσεις της σχεδιαζομένης ενισχύσεως δεν αντίκεινται στο κοινοτικό συμφέρον (απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1997, C-169/95, Ισπανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-135, σκέψη 20). Εξ αυτού προκύπτει ότι ένα εθνικό γενικό καθεστώς ενισχύσεων δεν μπορεί να εγκριθεί χωρίς τη ρητή προϋπόθεση ότι η εφαρμογή του στον γεωργικό τομέα θα αποτελεί πάντοτε το αντικείμενο προηγούμενης κοινοποιήσεως στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης.

53 Εν προκειμένω, η απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991 είναι ασυμβίβαστη με την κοινή γεωργική πολιτική, καθόσον δεν προβλέπει υποχρέωση κοινοποιήσεως των ατομικών ενισχύσεων, ενώ το κοινοτικό καθεστώς της αγοράς ζάχαρης δεν επιτρέπει, σύμφωνα με τις προσφεύγουσες, τις κρατικές ενισχύσεις προς τους Πορτογάλους παραγωγούς ζάχαρης από ζαχαρότευτλα. Η προϋπόθεση σχετικά με την τήρηση της

κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, που θεσπίζει αυτή η απόφαση περί εγκρίσεως, είναι πολύ αόριστη.

54 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, με την απόφαση περί εγκρίσεως, επέβαλε το είδος της προϋποθέσεως που ζητούν οι προσφεύγουσες, ως εγγύηση έναντι των κατά τομέα επιπτώσεων του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων, χωρίς να είναι αναγκαίο να καθοριστούν επακριβώς όλες αυτές οι προϋποθέσεις στην ίδια την απόφαση, εφόσον ορίζονται λεπτομερώς με τους κοινοτικούς κανόνες που αφορούν τον γεωργικό τομέα. Πράγματι, η απόφαση περί εγκρίσεως εξαρτά την εφαρμογή του γενικού καθεστώτος των επίδικων ενισχύσεων από την τήρηση των κανόνων αυτών, όπως ρητώς υπενθυμίζει η προσβαλλομένη απόφαση.

Κρίση του Πρωτοδικείου

55 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι δεν διασφαλιζόταν η τήρηση των εφαρμοστέων στον τομέα της ζάχαρης κανόνων με τις προϋποθέσεις που όριζε η απόφαση περί εγκρίσεως. Εν προκειμένω, η Επιτροπή εξάρτησε ρητώς, με την απόφαση αυτή, τη χορήγηση των ατομικών φοροαπαλλαγών από την τήρηση των κοινοτικών κανόνων που αφορούν, μεταξύ άλλων, τους γεωργικούς τομείς. Συναφώς, οι προσφεύγουσες δεν προβάλλουν κανένα συγκεκριμένο στοιχείο βάσει του οποίου να μπορεί να υποτεθεί ότι η προϋπόθεση αυτή δεν αρκεί για να αποκλεισθούν από το εγκεκριμένο γενικό καθεστώς οι ασυμβίβαστες με την κοινή γεωργική πολιτική ενισχύσεις. Επιπλέον, οι προσφεύγουσες δεν επικαλούνται κανέναν κανόνα εφαρμοστέο στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως της αγοράς ζάχαρης, η οποία θα επέβαλε να προβλέπεται, κατά την έγκριση του γενικού καθεστώτος των επίδικων ενισχύσεων, υποχρέωση κοινοποιήσεως των χορηγουμένων στον τομέα της ζάχαρης ατομικών ενισχύσεων.

56 Εξάλλου, οι χορηγηθείσες στον τομέα της ζάχαρης ενισχύσεις κατ' εφαρμογήν του γενικού καθεστώτος των επίδικων φοροαπαλλαγών δεν εκφεύγουν πάντως του ελέγχου της Επιτροπής. Πράγματι, μολονότι είναι αληθές ότι εναπόκειται κατά πρώτον στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να μεριμνά για την τήρηση της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως όταν σχεδιάζει να χορηγήσει φοροαπαλλαγή κατ' εφαρ-

μογήν του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων που εγκρίθηκε από την Επιτροπή, παρ' όλ' αυτά το θεσμικό αυτό όργανο μπορεί ανά πάσα στιγμή να εξακριβώσει το συμβατό τέτοιας ατομικής ενισχύσεως με την απόφαση περί εγκρίσεως και, συγκεκριμένα, με τους εφαρμοστέους στον οικείο γεωργικό τομέα κανόνες. Προς το συμφέρον της ορθής εφαρμογής των θεμελιωδών κανόνων της Συνθήκης περί κρατικών ενισχύσεων, εναπόκειται ειδικά στην Επιτροπή να πραγματοποιεί τέτοιου είδους έλεγχο όταν, όπως εν προκειμένω, επιλαμβάνεται καταγγελίας κατά της ενισχύσεως αυτής.

57 Για όλους αυτούς τους λόγους, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με την ανυπαρξία ελέγχου των κατά τομέα επιπτώσεων του γενικού καθεστώτος των επίδικων ενισχύσεων δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

β) Επί της φερομένης ελλείψεως διαφάνειας της διαδικασίας εγκρίσεως του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

58 Οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι δημοσιοποίησε μόνον εκ των υστέρων την κοινοποίηση του νομοθετικού διατάγματος 95/90 και την απόφαση περί εγκρίσεως. Επομένως, δεν ελήφθησαν υπόψη τα έννομα συμφέροντα των τρίτων, σε έναν ευαίσθητο τομέα όπως ο τομέας της ζάχαρης, καθόσον η Επιτροπή ενέκρινε αυτό το γενικό καθεστώς ενισχύσεων δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης χωρίς να κινήσει την προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού διαδικασία, η οποία είναι η μόνη που κατοχυρώνει το δικαίωμα ακροάσεως των ενδιαφερομένων και προβλέπει ανάλυση της αγοράς για να εκτιμηθούν τα ενδεχόμενα αποτελέσματα της υπό εξέταση ενισχύσεως.

59 Η Επιτροπή απορρίπτει το επιχείρημα αυτό προβάλλοντας ότι η υποχρέωση κινήσεως της διαδικασίας του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης εξαρτάται από

τη δυσχέρεια να εκτιμηθεί το συμβατό του καθεστώτος ενισχύσεων και όχι, όπως υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, από τη σημασία του οικείου τομέα δραστηριότητας.

60 Η DAI υποστηρίζει την επιχειρηματολογία αυτή. Προσθέτει ότι κανένας κανόνας δεν διευκρινίζει, προς προστασία των δικαιωμάτων των τρίτων, ποια χρονική στιγμή πρέπει να δημοσιοποιηθεί από την Επιτροπή η βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης κοινοποίηση κρατικής ενισχύσεως.

Η κρίση του Πρωτοδικείου

61 Η αφορώσα την κοινοποίηση έλλειψη δημοσιότητας από το εν λόγω κράτος μέλος και η εξέταση εκ μέρους της Επιτροπής ενισχύσεως βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης που συνδυάστηκε με την απόφαση του θεσμικού αυτού οργάνου να μην κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης σχετικά με τρίτους δεν μπορούν να εξομοιωθούν με έλλειψη διαφάνειας, στο σύστημα ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης. Είναι αληθές ότι η συνοπτική εξέταση κρατικής ενισχύσεως στο πλαίσιο της προκαταρκτικής φάσεως, βάσει του άρθρου 93, παράγραφος 3, της Συνθήκης, δεν επιτρέπει στη Επιτροπή να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των τρίτων. Η λύση αυτή συνδυάζεται εντούτοις με επαρκείς εγγυήσεις και δικαιολογείται επομένως πλήρως για λόγους ταχύτητας όταν, προδήλως, το κοινοποιηθέν από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μέτρο, ή το μέτρο που έχει καταγγελθεί με καταγγελία τρίτου, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση συμβατή με την κοινή αγορά. Πράγματι, η προστασία των δικαιωμάτων των τρίτων διασφαλίζεται με τη δυνατότητα που τους αναγνωρίζεται να προσβάλουν, ενδεχομένως, ενώπιον του Δικαστηρίου την απόφαση της Επιτροπής να μην κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 93, παράγραφος 2, της Συνθήκης (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου Cook κατά Επιτροπής, σκέψεις 22 έως 24, και απόφαση της 15ης Ιουνίου 1993, C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3203, σκέψεις 16 έως 18).

62 Εν προκειμένω, η προστασία των εννόμων συμφερόντων των προσφευγουσών διασφαλίζεται, εν πάση περιπτώσει, μεταξύ άλλων, με το δικαίωμα που χρησιμο-

ποίησαν στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής κατά της αποφάσεως της 11ης Ιανουαρίου 1996, προβάλλοντας, όσον αφορά τις φοροαπαλλαγές υπέρ της DAI, το ανεφάρμοστο της αποφάσεως περί εγκρίσεως, δυνάμει του άρθρου 184 της Συνθήκης (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 43 έως 50).

63 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων των τρίτων, στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991, στερείται πλήρως ερείσματος. Το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως, σχετικά με τη φερομένη έλλειψη διαφάνειας της διαδικασίας αυτής, δεν μπορεί, επομένως, να γίνει δεκτό.

γ) Επί της φερομένης πλημμέλειας της εσωτερικής διαδικασίας εκδόσεως της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

64 Οι προσφεύγουσες αμφισβητούν το ότι η διαδικασία εκδόσεως της αποφάσεως της 3ης Ιουλίου 1991 συνάδει προς τον εσωτερικό κανονισμό της Επιτροπής. Για να εξακριβωθεί αν το αυθεντικό κείμενο, στην πορτογαλική γλώσσα, της προμνημονευθείσας αποφάσεως υποβλήθηκε στο σώμα των επιτρόπων για την έκδοσή της και την κύρωσή της, πρέπει να συγκριθεί το κείμενο του εγγράφου SEC (91) 1266, το οποίο αναφέρεται στα πρακτικά της συνεδριάσεως της Επιτροπής της 3ης Ιουλίου 1991, με το προαναφερθέν έγγραφο της 15ης Ιουλίου 1991, το οποίο απευθύνθηκε στην Πορτογαλική Κυβέρνηση.

65 Σύμφωνα με την Επιτροπή, από τα πρακτικά της από 3 Ιουλίου 1991 συνεδριάσεώς της φαίνεται ότι η απόφαση περί εγκρίσεως εκδόθηκε από το σώμα των επιτρόπων

και κυρώθηκε προσηκόντως από τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα, όπως απαιτεί ο εσωτερικός κανονισμός της Επιτροπής.

Κρίση του Πρωτοδικείου

66 Οι προσφεύγουσες δεν προβάλλουν κανένα ουσιώδες στοιχείο βάσει του οποίου να μπορεί να αμφισβητηθεί η νομιμότητα της διαδικασίας εκδόσεως της αποφάσεως περί εγκρίσεως. Αντιθέτως, από τα προσκομισθέντα από την Επιτροπή πρακτικά της από 3 Ιουλίου 1991 συνεδριάσεώς της προκύπτει ότι η απόφαση περί εγκρίσεως εκδόθηκε καλώς από το σώμα των επιτρόπων και κυρώθηκε από τον Πρόεδρο και τον Γενικό Γραμματέα.

67 Στο πλαίσιο αυτό, λαμβανομένου υπόψη του τεκμηρίου κύρους που έχουν οι κοινοτικές πράξεις και ελλείψει οποιασδήποτε ενδείξεως παρασχεθείσας από τις προσφεύγουσες περί του παρατύπου της διαδικασίας εκδόσεως της περί εγκρίσεως αποφάσεως, το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να χρειάζεται να γίνει η ζητηθείσα από τις προσφεύγουσες σύγκριση των εγγράφων (βλ. τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, Τ-9/89, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-499, σκέψη 384, και της 11ης Μαρτίου 1999, Τ-156/94, Siderúrgica Aristrain Madrid κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-645, σκέψη 217).

68 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από τη φερομένη παραβίαση της υποχρεώσεως εξετάσεως των χορηγηθεισών στην DAI ατομικών ενισχύσεων

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

69 Οι προσφεύγουσες προσάπτουν στην Επιτροπή ότι, εν προκειμένω, αρνήθηκε να εκτιμήσει τις φοροαπαλλαγές υπέρ της DAI ως προς τα άρθρα 92 και 93 της Συνθήκης. Με την προαναφερθείσα απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο δεν έκρινε ότι τα συγκεκριμένα μέτρα εφαρμογής ενός γενικού καθεστώτος ενισχύσεως δεν πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή και ότι δεν είναι αναγκαίο να τα εξετάζουν ατομικώς εφόσον εγκριθεί το γενικό καθεστώς. Αυτή η απαλλαγή από την κοινοποίηση εφαρμόζεται μόνον όταν οι παράγοντες που η Επιτροπή πρέπει να λάβει υπόψη για να εκτιμήσει τα μέτρα εκτελέσεως είναι οι ίδιοι με τους εφαρμοσθέντες κατά την εξέταση του γενικού καθεστώτος (σκέψη 21 της αποφάσεως). Επομένως, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να κοινοποιούν τις σχεδιαζόμενες ενισχύσεις κατ' εφαρμογήν αυτού του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων, αν οι ενισχύσεις αυτές δεν συνιστούν αμιγή και απλή ή προβλέψιμη εφαρμογή του καθεστώτος αυτού και καθόσον οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να εκτιμώνται σε σχέση με άλλα στοιχεία πλην αυτού καθαυτού του γενικού καθεστώτος, ιδίως όταν δύνανται να αμβλύνουν τα υφιστάμενα ελαττώματα της αγοράς όπως την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα. Εν προκειμένω, η έγκριση του νομοθετικού διατάγματος 95/90 δεν επιτρέπει στην Πορτογαλία να το εφαρμόσει στον τομέα της ζάχαρης όπου η ενίσχυση θίγει την ευαίσθητη ισορροπία που προσπαθεί να εφαρμόσει η κοινή γεωργική πολιτική.

70 Η Επιτροπή αμφισβητεί αυτή την ερμηνεία της προαναφερθείσας αποφάσεως Ιταλία κατά Επιτροπής. Η πραγματοποιηθείσα από τις προσφεύγουσες διάκριση συνεπάγεται μείζονα ανασφάλεια δικαίου.

71 Οι παρεμβαίνουσες υποστηρίζουν την επιχειρηματολογία αυτή. Περαιτέρω, η DAI υπογραμμίζει ότι η άποψη των προσφευγουσών δεν λαμβάνει υπόψη τη συλλογιστική που στηρίζει την έγκριση ενός γενικού καθεστώτος ενισχύσεων από την Επιτροπή. Τέτοιου είδους έγκριση σκοπεί να προσαρμόσει τον εύλογο έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων — οι οποίες δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα θεσπιζόμενα με το

γενικό καθεστώς όρια και να μη λαμβάνουν υπόψη τους συγκεκριμένους κανόνες του κοινοτικού δικαίου — με την ανάγκη να απαλλαγεί η Επιτροπή ενός μέρους των διοικητικών καθηκόντων, προσφέροντας στις επιχειρήσεις την ευκταία ασφάλεια δικαίου.

Κρίση του Πρωτοδικείου

72 Στην προαναφερθείσα απόφαση Ιταλία κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ότι, εφόσον ένα γενικό καθεστώς ενισχύσεων έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, τα ατομικά μέτρα εκτελέσεως δεν πρέπει να της κοινοποιούνται, εκτός αν έχουν εκφραστεί συναφώς επιφυλάξεις στην απόφαση περί εγκρίσεως. Πράγματι, η εξέταση κάθε ατομικής ενισχύσεως, σε άμεση σχέση προς το άρθρο 92 της Συνθήκης, επιτρέπει στην Επιτροπή να αναθεωρεί την απόφαση περί εγκρίσεως και θα αντέβαινε στις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου.

73 Η προταθείσα από τις προσφεύγουσες διάκριση δεν συμβιβάζεται με τις προαναφερθείσες αρχές. Πράγματι, μια ατομική ενίσχυση που έχει χορηγηθεί σε εκτέλεση ενός γενικού καθεστώτος ενισχύσεων δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να θεωρείται ως μη προβλέψιμη εφαρμογή του καθεστώτος αυτού. Αφενός, αντίκειται στις αρχές της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου να απαιτείται η κοινοποίηση των ατομικών μέτρων για να επανεξεταστούν από την Επιτροπή ως προς το άρθρο 92 της Συνθήκης, σε συνάρτηση με στοιχεία που θα έχει ήδη λάβει υπόψη κατά την έγκριση του γενικού καθεστώτος. Αφετέρου, σε περίπτωση εξελίξεως της καταστάσεως μετά την έγκριση του γενικού καθεστώτος των επίδικων ενισχύσεων, η εξέλιξη αυτή θα ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη την αρχή της ασφάλειας δικαίου, στο πλαίσιο της διαρκούς εξετάσεως των καθεστώτων των υφισταμένων ενισχύσεων, δυνάμει του άρθρου 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης (βλ., παραδείγματος χάρη, την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Αυγούστου 1994, C-44/93, Namur-Les assurances du crédit, Συλλογή 1994, σ. I-3829, σκέψη 34). Όσον αφορά τα προβληθέντα από την προσφεύγουσα στοιχεία που αφορούν την ιδιαίτερη κατάσταση ορισμένων γεωργικών τομέων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται, παραδείγματος χάρη, από πλεονάζουσα παραγωγή, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι η έγκριση ενός γενικού καθεστώτος ενισχύσεων από την Επιτροπή δεν έχει, σε καμία περίπτωση, ως αποτέλεσμα να μη συμπεριλαμβάνονται τα μέτρα ατομικών ενισχύσεων, που έχουν εγκριθεί στο πλαί-

σιο του καθεστώτος αυτού, στην εφαρμογή του συνόλου των συγκεκριμένων κανόνων που διέπουν τον εν λόγω τομέα. Όπως έχει ήδη κριθεί (βλ., ανωτέρω, σκέψεις 55 και 56), η τήρηση των κανόνων αυτών δεν εξαρτάται, εν προκειμένω, από την προϋπόθεση προηγουμένης κοινοποιήσεως των σχεδιαζομένων ατομικών μέτρων.

74 Εν προκειμένω, αν κατά την εξέταση του γενικού καθεστώτος ενισχύσεων που θεσπίστηκε με το νομοθετικό διάταγμα 95/90, η Επιτροπή είχε κρίνει ότι η χορήγηση τέτοιων ενισχύσεων, σε ορισμένους τομείς, έχρηζε αμέσου ελέγχου ως προς το άρθρο 92 της Συνθήκης, μπορούσε και έπρεπε να επιβάλει, με την απόφασή της περί εγκρίσεως, την κοινοποίηση των χορηγηθεισών στον τομέα αυτόν ατομικών ενισχύσεων. Η απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991 όμως δεν επιβάλλει καμία υποχρέωση κοινοποιήσεως των χορηγηθεισών στον τομέα της ζάχαρης ατομικών ενισχύσεων. Η απόφαση αυτή εξαρτά μόνον την έγκριση των επιδίκων φοροαπαλλαγών από δύο συγκεκριμένες προϋποθέσεις: οι χορηγηθείσες φοροαπαλλαγές δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 10 % των πραγματοποιηθεισών επενδύσεων και πρέπει να συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο που τυγχάνει εφαρμογής στον οικείο γεωργικό τομέα. Επομένως, η Επιτροπή δεν δικαιούνταν να εξετάσει τις χορηγηθείσες στην DAI φοροαπαλλαγές σε άμεση σχέση ως προς το άρθρο 92 της Συνθήκης, εφόσον οι φοροαπαλλαγές αυτές πληρούσαν τις δύο προαναφερθείσες προϋποθέσεις, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση.

75 Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από το ασυμβίβαστο των επιδίκων φοροαπαλλαγών με την κοινή γεωργική πολιτική

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

76 Σύμφωνα με τις προσφεύγουσες, η εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής προέχει της εφαρμογής των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης, και 94 της Συνθήκης ΕΚ

(νυν άρθρο 89 ΕΚ) και των δράσεων που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων. Το Δικαστήριο έχει κρίνει την υπεροχή των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής ιδίως επί των κανόνων της Συνθήκης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις με την απόφασή του της 15ης Οκτωβρίου 1996, C-311/94, Ijssel-Vliet Combinatie (Συλλογή 1996, σ. I-5023, σκέψεις 31 έως 33).

77 Εν προκειμένω όμως, κάθε ενίσχυση για τη δημιουργία επιχειρήσεως επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα είναι αντίθετη στους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής στον τομέα της ζάχαρης. Συνεπώς, καμία παρέκκλιση βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 3, της Συνθήκης δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής.

78 Πράγματι, η χορήγηση ποσοστώσεως ζάχαρης στην ηπειρωτική Πορτογαλία με τη Συνθήκη Προσχωρήσεως δεν δικαιολογεί την υποστήριξη για τη δημιουργία επιχειρήσεως επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στη χώρα αυτή, μέσω κρατικών ενισχύσεων και/ή συγχρηματοδοτήσεως της Κοινότητας. Στηριζόμενες στο άρθρο 184 της Συνθήκης, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η απόφαση 94/173 δεν είναι σύννομη στο μέτρο που δεν αποκλείει τη δυνατότητα τέτοιας υποστηρίξεως και δεν μπορεί να γίνει επίκλησή της ως έγκυρης νομικής βάσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Καμία αρχή ή κανόνας του κοινοτικού δικαίου δεν νομιμοποιεί την απόφαση 94/173, αφού η απόφαση αυτή προβλέπει ότι οι επενδύσεις σχετικά με την παραγωγή ή την επεξεργασία ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην ηπειρωτική Πορτογαλία, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί η ποσόστωση 60 000 τόνων λευκής ζάχαρης που έχει χορηγηθεί με την Πράξη Προσχωρήσεως, μπορούν να τύχουν συγχρηματοδοτήσεως από την Κοινότητα.

79 Τέτοιου είδους υποστήριξη θα είχε αρνητικά αποτελέσματα στο καθεστώς των αγορών ζάχαρης καθώς και στην κατάσταση των τρίτων, παραγωγών ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στα άλλα κράτη μέλη ή των πορτογαλικών επιχειρήσεων επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαροκάλαμο. Η παραγωγή ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην Πορτογαλία δημιουργεί πλεόνασμα 83 000 τόνων σε σχέση με την κατανάλωση στη χώρα αυτή η οποία, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Κοινότητας, δεν είναι ελλειμματικό κράτος όσον αφορά τη ζάχαρη. Η παραγωγή αυτή θα επιβάρυνε κατ' αυτόν τον τρόπο αισθητά το οικονομικό βάρος του ΕΓΤΠΕ, συνεπαγόμενη την αγορά από την παρέμβαση 60 000 τόνων ζάχαρης από ζαχαρότευτλα, καθώς και τις επιστροφές εξαγωγής για τη ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο καταγωγής των χωρών Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού, η οποία έχει υποβληθεί σε επεξεργασία και πωληθεί από τις προσφεύγουσες επιχειρήσεις στην παγκόσμια διεθνή αγορά. Περαιτέρω, η παραγωγή αυτή θα επιδείνωνε τη διαρθρωτική υπερπαραγωγή εντός της Κοινότητας, ενώ το παραχθέν εντός της Κοινότητας πλεόνασμα ζάχαρης υπε-

ρέβαινε τους 5 300 000 τόνους το 1995-1996. Τέλος, η βιομηχανία ζάχαρης από ζαχαρότευτλα που έχει δημιουργηθεί στην Πορτογαλία χάριν των επιδίκων ενισχύσεων μπορεί να αποβεί μη βιώσιμη. Εξάλλου, η Πορτογαλία έχει επιτύχει αύξηση της ετήσιας ποσοστώσεώς της από 60 000 σε 70 000 τόνους, για να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα της υπό κατασκευή μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα.

80 Η Επιτροπή αρνείται ότι η ποσόστωση ζάχαρης 60 000 τόνων έχει χορηγηθεί στην ηπειρωτική Πορτογαλία με την Πράξη Προσχωρήσεως για να μπορούν οι γεωργοί μιας περιοχής, που προσφέρει ελάχιστες εναλλακτικές λύσεις εξ απόψεως γεωργικής παραγωγής, να καλλιεργήσουν ζαχαρότευτλα. Καθώς την εποχή εκείνη η ηπειρωτική Πορτογαλία δεν είχε παραγωγή ζάχαρης ικανή να χρησιμεύσει ως αναφορά, η ποσόστωση των 60 000 τόνων λευκής ζάχαρης θεωρήθηκε ως το ελάχιστο απαιτούμενο όριο για να είναι δυνατή η αποδοτική εκμετάλλευση μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης από την καλλιέργεια των ζαχαρότευτλων της περιοχής. Δεν υπήρξε ποτέ αμφιβολία ως προς την αναγκαιότητα περιφερειακής εγκαταστάσεως μεταποιήσεως, λόγω των σημαντικών εξόδων μεταφοράς των ζαχαρότευτλων σε σχέση με το κόστος παραγωγής. Εξάλλου, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως των αγορών ζάχαρης, οι χορηγηθείσες στα κράτη μέλη ποσοστώσεις προορίζονταν για τις επιχειρήσεις παραγωγούς ζάχαρης που είναι εγκατεστημένες στο έδαφός τους. Λόγω της καθυστερήσεως της δημιουργίας μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης στην Πορτογαλία, ένα μεταβατικό μέτρο είχε επιτρέψει σε επιχείρηση επεξεργασίας ζάχαρης εγκατεστημένη στην Ισπανία να επεξεργάζεται τα καλλιεργηθέντα στην Πορτογαλία ζαχαρότευτλα, η δε παραγόμενη ζάχαρη είχε «θεωρηθεί ως παραγωγή της επίδικης πορτογαλικής επιχειρήσεως» [άρθρο 24, παράγραφος 1α, του κανονισμού 1785/81, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1107/88 του Συμβουλίου, της 25ης Απριλίου 1988 (ΕΕ L 110, σ. 20)]. Το μέτρο αυτό κατέστησε δυνατή το 1986 την έναρξη παραγωγής ζαχαρότευτλων στην Πορτογαλία σε μικρή όμως κλίμακα. Για να δοθεί η απαραίτητη ώθηση στην κατασκευή αποδοτικής μονάδας επεξεργασίας ζαχαρότευτλων στη χώρα αυτή, προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι Πορτογάλοι γεωργοί να προβούν σε παραγωγή ζαχαρότευτλων, η χορηγηθείσα στην ηπειρωτική Πορτογαλία ποσόστωση ζάχαρης ανήλθε σε 70 000 τόνους με τον προαναφερθέντα κανονισμό 1599/96, της 30ής Ιουλίου 1996 [βλ. την πρόταση κανονισμού (ΕΚ) του Συμβουλίου περί τροποποιήσεως του κανονισμού 1785/81 (ΕΕ 1996, C 28, σ. 6)].

81 Η Πορτογαλική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η αδυναμία της Πορτογαλίας να χρησιμοποιήσει την ποσόστωση της ζάχαρης που της έχει χορηγηθεί με τη Συνθήκη Προσχωρήσεως, λόγω ανεπάρκειας των γεωργικών δομών της στον τομέα της

ζάχαρης από ζαχαρότευτλα, στερεί τη Συνθήκη Προσχωρήσεως του πρακτικού αποτελέσματος στο σημείο αυτό και την πορτογαλική οικονομία των πλεονεκτημάτων που είναι εγγενή στην πολιτική της αγοράς στην οποία συμβάλλει η οικονομία αυτή με τη συμμετοχή της στα κοινοτικά βάρη, ιδίως μέσω του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Εγγυήσεων. Η κατάσταση αυτή, που αντίκειται στην ισότητα, είναι τοσούτον μάλλον ανώμαλη καθόσον αφορά κράτος θεωρηθέν στο σύνολό του ως περιοχή-στόχος της πολιτικής της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με τον κανονισμό 2052/88.

82 Η DAI υποστηρίζει την επιχειρηματολογία αυτή. Ισχυρίζεται ότι οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν κανένα αποδεικτικό στοιχείο βάσει του οποίου να μπορεί να υποτεθεί ότι η βιομηχανία παραγωγής ζάχαρης από ζαχαρότευτλα που προορίζεται να χρησιμοποιήσει τη χορηγηθείσα στη Πορτογαλία ποσόστωση δεν είναι βιώσιμη, χρειάζεται νέες ενισχύσεις και επιδεινώνει την οικονομική επιβάρυνση του ΕΓΤΠΕ.

83 Εξάλλου, κατά την επιδίωξη των διαφόρων στόχων που απαριθμούνται στο άρθρο 39 της Συνθήκης, τα κοινοτικά όργανα μπορούν να δώσουν πρόσκαιρη προτεραιότητα στον ένα ή τον άλλο από τους στόχους αυτούς, την οποία επιβάλλουν τα γεγονότα ή οι οικονομικές συνθήκες ενόψει των οποίων τα όργανα εκδίδουν τις αποφάσεις τους (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1987, 279/84, 280/84, 285/84 και 286/84, Rau κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1069, σκέψη 21).

Κρίση του Πρωτοδικείου

84 Με την προσβαλλομένη απόφαση, η Επιτροπή μπορούσε και έπρεπε να εξετάσει μόνον την κανονικότητα των χορηγηθεισών εν προκειμένω στην DAI φοροαπαλλαγών ενόψει των προϋποθέσεων που η Επιτροπή είχε επιβάλει με την απόφασή της περί εγκρίσεως και, ειδικότερα, ενόψει των εφαρμοστέων στον τομέα της ζάχαρης κανόνων.

85 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες προβάλλουν το ασυμβίβαστο των υπέρ της DAI φοροαπαλλαγών προς τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής στον τομέα της

ζάχαρης. Κατ' ουσίαν, η δημιουργία βιομηχανίας παραγωγής ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην Πορτογαλία επιδεινώνει την κατάσταση της πλεονάζουσας παραγωγής στον τομέα αυτό, εντός της Κοινότητας, και συνεπάγεται σημαντικές δαπάνες για τους μηχανισμούς παρεμβάσεως.

86 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η υπενθύμιση ότι μια κοινή οργάνωση αγορών επιδιώκει ένα σύνολο διαφορετικών στόχων, που αντανακλούν τους διάφορους σκοπούς της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως απαριθμούνται στο άρθρο 39, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Η κοινή αυτή οργάνωση αγορών τείνει, μεταξύ άλλων, να διασφαλίζει για τους γεωργούς ένα βέλτιστο επίπεδο απασχολήσεως και ένα δίκαιο επίπεδο ζωής, να σταθεροποιεί τις αγορές, να διασφαλίζει την ασφάλεια των εφοδιασμών και εύλογες τιμές στους καταναλωτές. Επιπλέον, το άρθρο 39, παράγραφος 2, της Συνθήκης προβλέπει ότι, κατά τον σχεδιασμό της κοινής γεωργικής πολιτικής, λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών, η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των κατάλληλων προσαρμογών και το γεγονός ότι, στα κράτη μέλη, η γεωργία αποτελεί έναν τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας.

87 Περαιτέρω, όπως υπογραμμίζει η DAI, τα κοινοτικά όργανα πρέπει να εξασφαλίζουν τον διαρκή συμβιβασμό των στόχων αυτών, οι οποίοι, θεωρούμενοι χωριστά, ενδέχεται να αλληλοσυγκρούονται. Στο πλαίσιο του συμβιβασμού αυτού, τα κοινοτικά όργανα μπορούν να δώσουν πρόσκαιρη προτεραιότητα στον ένα ή τον άλλο από τους στόχους αυτούς, την οποία επιβάλλουν τα γεγονότα ή οι οικονομικές συνθήκες ενόψει των οποίων τα όργανα εκδίδουν τις αποφάσεις τους (προαναφερθείσα απόφαση RAU κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 21).

88 Εν προκειμένω, πρέπει να εξακριβωθεί αν οι επίδικες φοροαπαλλαγές, που σκοπούν να διευκολύνουν την ανάπτυξη των διαφόρων οικονομικών περιοχών σύμφωνα με το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης, συμβιβάζονται με τους στόχους που επιδιώκει η εφαρμοστέα στον τομέα παραγωγής και μεταποιήσεως της ζάχαρης κανονιστική ρύθμιση.

89 Η ανάλυση της κανονιστικής αυτής ρυθμίσεως οδηγεί στη διαπίστωση ότι οι υπέρ της DAI φοροαπαλλαγές, που προορίζονταν να διευκολύνουν τη δημιουργία μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην ηπειρωτική Πορτογαλία, συνάδουν με τους επιδιωκόμενους στόχους και τους θεσπισθέντες κανόνες, στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, με τον κανονισμό 1785/81. Ο κανονισμός αυτός ακριβώς καθορίζει, με το άρθρο 24, παράγραφος 2, όπως τροποποιήθηκε με τη Συνθήκη Προσχωρήσεως, ποσόστωση 60 000 τόνων — που ανήλθε αργότερα σε 70 000 τόνους — όσον αφορά την ηπειρωτική περιοχή της Πορτογαλίας, αφού έχει ορίσει, στην παράγραφο 1, ότι η Πορτογαλία θα χορηγήσει ένα τμήμα της ποσοστώσεως αυτής «σε κάθε εγκατεστημένη στην περιοχή αυτή επιχείρηση η οποία μπορεί να αρχίσει εκεί την παραγωγή ζάχαρης». Επιπλέον, ο κανονισμός αυτός δέχεται σαφώς, στο άρθρο 44, ότι οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ, μεταξύ άλλων, της παραγωγής ζάχαρης από ζαχαρότευτλα μπορούν να εγκριθούν κατ' εφαρμογήν των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης.

90 Εξάλλου, οι επίδικες φοροαπαλλαγές συμβιβάζονται με την πολιτική της Κοινότητας στον τομέα των δημοσίων παρεμβάσεων υπέρ διαρθρωτικών δράσεων στον γεωργικό τομέα. Συναφώς, ο κανονισμός 866/90 επιβεβαιώνει ρητώς, στο άρθρο 16, παράγραφος 5, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν, εκτός των ειδικά προβλεπομένων στον κανονισμό αυτό μέτρων, ενισχύσεις στον τομέα της μεταποιήσεως και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, υπό τις οριζόμενες στα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης προϋποθέσεις. Επιπλέον, οι ενισχύσεις για τη δημιουργία μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης, εν προκειμένω, συμφωνούν επίσης με τα κριτήρια επιλογής των επενδύσεων που δύνανται να τύχουν χρηματοοικονομικής υποστηρίξεως βάσει του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού. Πράγματι, η απόφαση 94/173, ορίζουσα τα κριτήρια αυτά, αποκλείει ρητώς, στο σημείο 2.8 του παραρτήματός της, όλες τις επενδύσεις στον τομέα της ζάχαρης, εκτός αυτών που προορίζονται να καταστήσουν δυνατή τη χρησιμοποίηση της ποσοστώσεως που έχει προβλεφθεί με την Πράξη Προσχωρήσεως για την Πορτογαλία. Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών (βλ., ανωτέρω, σκέψη 77), η παρέκκλιση αυτή που προβλέπει η απόφαση 94/173 εξηγείται με τη χορήγηση, μέσω του κανονισμού 1785/81, ποσοστώσεως στην ηπειρωτική Πορτογαλία, ακριβώς για να επιτραπεί στις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Πορτογαλία να «αρχίσουν την παραγωγή ζάχαρης». Οι επίδικες εν προκειμένω ενισχύσεις τηρούν έτσι τους κατά τομέα περιορισμούς σχετικά με τη χρηματοδότηση των επενδύσεων στον τομέα μεταποιήσεως και εμπορίας της ζάχαρης, που εφαρμόζονται κατ' αναλογία στις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με τις επενδύσεις στον τομέα αυτό, σύμφωνα με το προαναφερθέν (σκέψη 13) πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων σχετικά με τις επενδύσεις στον τομέα της μεταποιήσεως και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, της 2ας Φεβρουαρίου 1996 (σκέψη 13).

91 Στο πλαίσιο αυτό, τα επιχειρήματα των προσφευγουσών σχετικά με την επιδείνωση της υπερπαραγωγής ζάχαρης στην Κοινότητα και της επιβαρύνσεως του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, δεν μπορούν να θέσουν σε αμφισβήτηση το συμβατό των ενισχύσεων υπέρ της δημιουργίας μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην Πορτογαλία με την κοινή γεωργική πολιτική στον τομέα της ζάχαρης. Πράγματι, στο μέτρο που, όπως έχει κριθεί στις προηγούμενες σκέψεις, οι ενισχύσεις αυτές προορίζονται να επιτρέψουν τη χρησιμοποίηση της ποσοστώσεως των 70 000 τόνων ζάχαρης που έχει ρητώς χορηγηθεί στην ηπειρωτική Πορτογαλία, προκειμένου οι επιχειρήσεις να μπορέσουν «να αρχίσουν» εκεί την παραγωγή ζάχαρης, με τον κανονισμό 1785/81, ο οποίος θεσπίζει κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα αυτό, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι οι ενισχύσεις αυτές συμβάλλουν στην πραγματοποίηση των στόχων που επιδιώκονται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής. Επιπλέον, η παραγωγική ικανότητα 70 000 τόνων της νέας μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα που θα δημιουργηθεί στην Πορτογαλία μπορεί να επιφέρει, εν πάση περιπτώσει, μόνο μια μικρή σχετικά αύξηση του πλεονάσματος ζάχαρης στην Κοινότητα, η οποία έφθασε περίπου τους 5 300 000 τόνους το 1995-1996, σύμφωνα με τα παρατεθέντα από τις προσφεύγουσες αριθμητικά στοιχεία.

92 Τέλος, επισημαίνεται ότι στον φάκελο της υποθέσεως δεν περιλαμβάνεται καμία σοβαρή ένδειξη που να μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση τη βιωσιμότητα της μονάδας επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα, δικαιούχου της επίδικης ενισχύσεως. Συναφώς, οι προσφεύγουσες προβάλλουν πολύ γενικά, μόνο, την έλλειψη αγορών καθώς και την αβεβαιότητα σχετικά με την εξέλιξη των τιμών και αμφισβητούν την επιτυχία της καλλιέργειας ζαχαρότευτλων στην ηπειρωτική Πορτογαλία, λόγω των κλιματολογικών συνθηκών και την έλλειψη εμπειρίας των Πορτογάλων γεωργών στον τομέα αυτό. Οι προσφεύγουσες δεν προσκόμισαν κανένα συγκεκριμένο στοιχείο προς στήριξη των ισχυρισμών αυτών.

93 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν ότι οι χορηγηθείσες στην DAI φοροαπαλλαγές είναι ασυμβίβαστες με τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής, όπως τέθηκαν σε εφαρμογή με την κρίσιμη για την υπόθεση κανονιστική ρύθμιση.

94 Συνεπώς, ο τρίτος λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

95 Επομένως, το αίτημα ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον αφορά ενισχύσεις χορηγηθείσες υπό μορφή φοροαπαλλαγών, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Β — *Όσον αφορά την ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

96 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν ένα μόνο λόγο αντλούμενο από την παράβαση του άρθρου 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης. Η επίδικη ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 92, παράγραφος 1, της Συνθήκης και δεν μπορεί να τύχει της προβλεπομένης στην παράγραφο 3, στοιχείο γ', του άρθρου αυτού παρέκκλισης, λόγω των αρνητικών συνεπειών στο σύνολο των κρατικών ενισχύσεων υπέρ της DAI επί του ανταγωνισμού και της κοινής γεωργικής πολιτικής. Πράγματι, οι συνέπειες αυτές, που θίγουν τα συμφέροντα της Κοινότητας και των τρίτων, πρέπει να εκτιμηθούν σε σχέση προς το σύνολο της χορηγηθείσας υποστηρίξεως, η οποία ανέρχεται σε 61,65 % όλης της επενδύσεως, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από την Επιτροπή αριθμητικά στοιχεία.

97 Η Επιτροπή φρονεί ότι κάθε είδος ενισχύσεων πρέπει να εκτιμάται ατομικά. Εν προκειμένω, η ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση σκοπεί στη χρηματοδότηση περίπου του 68 % του κόστους αυτής υπέρ του νέου προσωπικού της DAI και πληροί τις οριζόμενες στο άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης προϋποθέσεις. Στον γεωργικό τομέα, η Επιτροπή επιτρέπει συστηματικά, μέχρι του 100 % των εξόδων, αυτό το είδος ενισχύσεων που ευνοεί την απασχόληση, λόγω των ιδιαιτεροτήτων του τομέα αυτού και της ποικιλομορφίας των συστημάτων επαγγελματικής καταρτίσεως στα διάφορα κράτη μέλη, καθόσον οι δαπάνες που βαρύνουν τον εργοδότη σε μια χώρα μπορούν, σε μια άλλη χώρα, να βαρύνουν το κράτος.

Κρίση του Πρωτοδικείου

98 Οι εξετασθείσες με την προσβαλλομένη απόφαση τρεις κατηγορίες ενισχύσεων, ήτοι οι φοροαπαλλαγές, η ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση και η ενίσχυση επενδύσεως βάσει του κανονισμού 866/90, εμπίπτουν σε διαφορετικά νομικά καθεστώτα και πρέπει, ως εκ τούτου, να εξεταστούν ατομικά ενόψει των αντιστοίχων καθεστώτων τους και των στόχων που επιδιώκουν, με την επιφύλαξη του ενδεχομένου ελέγχου του συμβατού τους προς τη συγκεκριμένη κανονιστική ρύθμιση που είναι εφαρμοστέα στον τομέα μεταποιήσεως και εμπορίας της ζάχαρης. Επομένως, η ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση πρέπει να εκτιμηθεί χωριστά ως προς το άρθρο 92, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

99 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, για την εφαρμογή του άρθρου 92 της Συνθήκης, η Επιτροπή έχει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, η άσκηση της οποίας συνεπάγεται εκτιμήσεις οικονομικής και κοινωνικής φύσεως που πρέπει να γίνονται σε κοινοτικό πλαίσιο. Στο πλαίσιο του εν λόγω ελέγχου νομιμότητας, το Δικαστήριο οφείλει, επομένως, να περιορίζεται στο να εξετάζει μήπως η Επιτροπή υπερέβη τα σύμφυτα προς την εξουσία εκτιμήσεως όρια αλλοιώνοντας ή εκτιμώντας προφανώς εσφαλμένως τα πραγματικά περιστατικά ή ενεργώντας κατά κατάχρηση εξουσίας ή διαδικασίας (προαναφερθείσα απόφαση Matra κατά Επιτροπής, σκέψεις 24 και 25).

100 Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι η επίδικη ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση προβλέφθηκε για να καταστεί δυνατή η δημιουργία νέας βιομηχανίας επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα στην ηπειρωτική Πορτογαλία για να προωθηθεί η δραστηριότητα των γεωργών σε μια περιοχή προσφέρουσα λίγες εναλλακτικές λύσεις εξ απόψεως γεωργικής παραγωγής. Στο πλαίσιο αυτό, οι προσφεύγουσες δεν προβάλλουν κανένα σοβαρό επιχείρημα δυνάμενο να θέσει υπό αμφισβήτηση ότι η επίδικη ενίσχυση στην επαγγελματική κατάρτιση θα διευκολύνει την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων χωρίς να αλλοιώσει τους όρους των συναλλαγών με ένα μέτρο αντιβαίνον προς το κοινό συμφέρον.

101 Επομένως, το αίτημα ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον αναφέρεται στην ενίσχυση για την επαγγελματική κατάρτιση, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

Γ — *Όσον αφορά την ενίσχυση επενδύσεως βάσει του κανονισμού 866/90*

102 Οι προσφεύγουσες προβάλλουν δύο λόγους προς στήριξη του αιτήματός τους ακυρώσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον η απόφαση αυτή αναφέρεται στην ενίσχυση επενδύσεως βάσει του κανονισμού 866/90. Πρώτον, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι οι κρατικές ενισχύσεις που πληρούν τις θεσπιζόμενες με τον κανονισμό αυτό προϋποθέσεις, για να τύχουν κοινοτικής χρηματοδοτήσεως, πρέπει τουλάχιστον να υπάγονται στην εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης. Δεύτερον, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι ο κανονισμός 866/90 αποκλείει τη συγχρηματοδότηση της επίδικης εν προκειμένω ενισχύσεως.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την παράβαση των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

103 Οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι, στον τομέα της ζάχαρης, μόνον οι ενισχύσεις που γίνονται δεκτές ενόψει των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης μπορούν να τύχουν κοινοτικής συγχρηματοδοτήσεως βάσει του κανονισμού 866/90.

104 Πράγματι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 42 της Συνθήκης, το άρθρο 44 του κανονισμού 1785/81 προβλέπει ότι τα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης εφαρμόζονται στην παραγωγή και το εμπόριο των προϊόντων που απαριθμούνται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του ιδίου αυτού κανονισμού, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η ζάχαρη από ζαχαρότευτλα και η ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο. Δεδομένου ότι οι διατάξεις αυτές της Συνθήκης κατέστησαν εφαρμοστέες σ' ένα συγκεκριμένο γεωργικό προϊόν, θα αντέβαινε προς τους καθοριζόμενους στο άρθρο 3 της Συνθήκης ΕΚ στόχους (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 3 ΕΚ) η μη εφαρμογή τους στον τομέα αυτόν, ανάλογα με τις οικονομικές εξελίξεις ή την κοινοτική πολιτική, βάσει του άρθρου 42 της Συνθήκης.

105 Εξάλλου, και εν πάση περιπτώσει, ο κανονισμός 866/90 δεν κατάργησε ρητώς τις προαναφερθείσες διατάξεις του κανονισμού 1785/81. Υπό τις συνθήκες αυτές, στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός έχει γενική ισχύ, το άρθρο 16, παράγραφος 5, δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως αποκλείον την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης από τις επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση βάσει του κανονισμού 866/90 κρατικές ενισχύσεις, διότι τούτο θα στερούσε τις διατάξεις της Συνθήκης της αποτελεσματικότητάς τους για το σύνολο του γεωργικού τομέα. Το άρθρο 16, παράγραφος 5, υπενθυμίζει μόνον την προφανή εφαρμογή των γενικών κανόνων των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στα μέτρα ενισχύσεων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για κοινοτική συγχρηματοδότηση.

106 Ομοίως, οι προσφεύγουσες βάλλουν κατά της διακρίσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή μεταξύ, αφενός, ενισχύσεως που συνδέεται ευθέως με την παραγωγή ζάχαρης η οποία εμπίπτει στον κανονισμό 1785/81 και, αφετέρου, των διαρθρωτικών μέτρων στον τομέα μεταποιήσεως και εμπορίας του προϊόντος αυτού, που πρέπει να εκτιμώνται μόνο βάσει του κανονισμού 866/90. Σύμφωνα με τις προσφεύγουσες, ο κανονισμός 1785/81 προβλέπει δίκαιες εγγυήσεις τόσο για τους μεταποιητές (επιχειρήσεις επεξεργασίας ζάχαρης από ζαχαρότευτλα ή ζαχαροκάλαμο) όσο και για τους παραγωγούς. Το σύνολο των ληφθέντων στον τομέα της μεταποιήσεως ζάχαρης από ζαχαρότευτλα μέτρων εμπίπτει συνεπώς αποκλειστικά στο καθεστώς που έχει θεσπίσει εξαντλητικά ο κανονισμός αυτός.

107 Σύμφωνα με την Επιτροπή, η επίδικη ενίσχυση δεν συνδέεται άμεσα με την παραγωγή ζαχαρότευτλων. Επομένως, η ενίσχυση αυτή δεν εμπίπτει στο θεσπισθέν με τον κανονισμό 1785/81 καθεστώς οργανώσεως κοινής αγοράς ζάχαρης. Η ενίσχυση αυτή συνιστά διαρθρωτική ενίσχυση που προορίζεται να διευκολύνει τις επενδύσεις υπέρ της μεταποιήσεως και της εμπορίας της ζάχαρης από ζαχαρότευτλα και πρέπει, ως εκ τούτου, να εκτιμάται μόνον ως προς τον κανονισμό 866/90 και τα θεσπισθέντα με την απόφαση 94/173 κριτήρια επιλογής.

108 Από το άρθρο 16, παράγραφος 5, του κανονισμού 866/90 προκύπτει όμως ότι τα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης έχουν εφαρμογή μόνον αν οι προϋποθέσεις ή οι όροι χορηγήσεως των μέτρων ενισχύσεως αποκλίνουν από τους προβλεπόμενους στον εν λόγω κανονισμό ή τα ποσά των οποίων υπερβαίνουν τα προβλεπόμενα ανώτατα όρια.

109 Η Πορτογαλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η συμμετοχή του εν λόγω κράτους μέλους σε διαρθρωτική δράση η οποία τυγχάνει συνδρομής του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, συνιστά κοινοτική ενίσχυση και όχι κρατική ενίσχυση υπό την έννοια των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης. Επομένως, η ενίσχυση αυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του κανονισμού 1785/81 που προβλέπουν την εφαρμογή των σχετικών με τις κρατικές ενισχύσεις διατάξεων.

110 Η DAI υποστηρίζει ότι το άρθρο 16, παράγραφος 5, του κανονισμού 866/90 στηρίζεται στο άρθρο 42 της Συνθήκης και αποκλείει την εφαρμογή των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης στις κρατικές ενισχύσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες για κοινοτική συγχρηματοδότηση.

Κρίση του Πρωτοδικείου

111 Το ουσιώδες επιχείρημα που προέβαλαν οι προσφεύγουσες για να αποδείξουν ότι η Επιτροπή έπρεπε να εξακριβώσει, με την προσβαλλομένη απόφαση, αν οι ενισχύσεις για την επίδικη επένδυση μπορούν να τύχουν παρεκκλίσεως βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 3, της Συνθήκης στηρίζεται στο άρθρο 44 του κανονισμού 1785/81, που προβλέπει, βάσει του άρθρου 42 της Συνθήκης, ότι τα άρθρα 92 έως 94 της Συνθήκης εφαρμόζονται στην παραγωγή και την εμπορία των γεωργικών προϊόντων μόνο στο καθοριζόμενο από το Συμβούλιο μέτρο.

112 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 44 του κανονισμού 1785/81, όταν εξαρτά τα μέτρα ενισχύσεως που συνδέονται με τη λειτουργία της κοινής οργανώσεως της αγοράς στον τομέα της ζάχαρης, από την εφαρμογή των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης, δεν αφορά τις διαρθρωτικές δράσεις που αναλαμβάνονται βάσει του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1785/81, αλλά στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 866/90. Ο κανονισμός αυτός όμως, ο οποίος στηρίζεται, όπως ο κανονισμός 1785/81, στο προαναφερθέν άρθρο 42 της Συνθήκης, και στο άρθρο 43 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 37 ΕΚ), σχετικά με την εκπόνηση και τη θέση σε εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, προβλέπει τις διατάξεις που τυγχάνουν εφαρμογής στις σχεδιαζόμενες κρατικές ενισχύσεις στον τομέα εφαρμογής του.

113 Ειδικότερα, ο κανονισμός 866/90 δεν αποκλείει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να χορηγούν, εκτός κάθε κοινοτικής συνδρομής, ορισμένες εθνικές ενισχύσεις για επενδύσεις, οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Ο κανονισμός εξαρτά ρητώς από τις διατάξεις των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης τη χορήγηση τέτοιων ενισχύσεων που δεν είναι επιλέξιμες για κοινοτική συγχρηματοδότηση, διότι δεν πληρούν τα κριτήρια που ο κανονισμός αυτός ορίζει, ούτε τα κριτήρια που αναφέρει η απόφαση 94/173.

114 Στο πλαίσιο αυτό, ελλείψει παρεμφερούς διατάξεως του κανονισμού 866/90 που προβλέπει ρητά την εφαρμογή των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης στις επιλέξιμες ενισχύσεις για συγχρηματοδότηση της Κοινότητας βάσει του ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, οι ενισχύσεις αυτές πρέπει να εκτιμώνται στο καθαυτό πλαίσιο της κοινής δράσεως που αναλαμβάνεται κατ' εφαρμογήν του κανονισμού αυτού και δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχου βάσει των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης.

115 Εξάλλου, ακόμη κι αν υποτεθεί ότι το άρθρο 44 του κανονισμού 1785/81 μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προβλέπει κατά συγκεκριμένο τρόπο την εφαρμογή των άρθρων 92 έως 94 της Συνθήκης σε κάθε μέτρο ενισχύσεως σχετικά με την παραγωγή και την εμπορία της ζάχαρης, πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμόζεται λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής, των οποίων η προτεραιότητα επί της εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης περί ανταγωνισμού κατοχυρώνεται από την ίδια τη Συνθήκη στο άρθρο 42 (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση Ijssel-Vliet Combinatie, σκέψεις 31 έως 33).

116 Η εφαρμογή πάντως των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στις επιλέξιμες δαπάνες για συγχρηματοδότηση από την Κοινότητα στο πλαίσιο του κανονισμού 866/90 μπορεί να οδηγήσει σε αποτυχία την επιδίωξη ορισμένων στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής μέσω μιας συγκεκριμένης διαρθρωτικής δράσεως που πραγματοποιείται σύμφωνα με τα θεσπισθέντα στην απόφαση 94/173 κριτήρια που καθορίζουν τις προτεραιότητες για τη συγχρηματοδότηση των επενδύσεων που εμπίπτουν στον κανονισμό αυτό.

117 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο κανονισμός 866/90 διασφαλίζει ο ίδιος τη συνοχή των ενισχύσεων επενδύσεων, που συγχρηματοδοτούνται από την Κοινότητα και το οικείο κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν του κανονισμού αυτού, με την κοινή γεωργική πολιτική, ιδίως στον συγκεκριμένο τομέα της ζάχαρης, προβλέποντας τη θέσπιση των κριτηρίων επιλογής (πέμπτη αιτιολογική σκέψη και άρθρο 8) και τον καθορισμό τομεακών σχεδίων (άρθρα 2 και 7) που προορίζονται, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσουν τη συνοχή αυτή. Εν προκειμένω, τα ορισθέντα με την απόφαση 94/173 κριτήρια επιλογής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 866/90 αποκλείουν όλες τις επενδύσεις στον τομέα της ζάχαρης εξαιρουμένων, μεταξύ άλλων, αυτών που προβλέπουν τη χρησιμοποίηση της ποσοστώσεως που χορηγήθηκε στην ηπειρωτική Πορτογαλία με τον κανονισμό 1785/81, κατόπιν της τροποποιήσεώς της με την Πράξη Προσχωρήσεως.

118 Επομένως, η εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στις ενισχύσεις επενδύσεων που είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από την Κοινότητα βάσει του κανονισμού 866/90 δεν συμβιβάζεται με την προτεραιότητα που χορηγείται από τη Συνθήκη στην κοινή γεωργική πολιτική έναντι της εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού.

119 Για όλους αυτούς τους λόγους, οι επιλέξιμες ενισχύσεις για συχρηματοδότηση από την Κοινότητα βάσει του κανονισμού 866/90 δεν εξαρτώνται από την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης.

120 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως, που αντλείται από την παράβαση των άρθρων αυτών, δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από το μη συμβατό της επίδικης ενισχύσεως με τον κανονισμό 866/90

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

121 Στο πλαίσιο του δευτέρου αυτού λόγου ακυρώσεως, ο οποίος προβάλλεται επικουρικώς, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η απαίτηση συνοχής της κοινοτικής παρεμβάσεως με την κοινή γεωργική πολιτική, η οποία τονίζεται στο προοίμιο του κανονισμού 866/90 (πέμπτη αιτιολογική σκέψη) και την οποία απαιτούν τα άρθρα 1, παράγραφος 2, στοιχείο β', 2 και 8, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, αντίκειται στη συγχρηματοδότηση της ενισχύσεως στον πορτογαλικό τομέα ζάχαρης από ζαχαρότευτλα.

122 Ειδικότερα, η επίδικη ενίσχυση επενδύσεως δεν μπορεί να στηριχθεί στην απόφαση 94/173. Η απόφαση αυτή είναι πράγματι μη σύννομη καθόσον δεν πληροί τις προϋποθέσεις συγχρηματοδοτήσεως που επιβάλλει ο κανονισμός 866/90, ο οποίος δεν επιτρέπει τη συγχρηματοδότηση ενισχύσεων ασυμβίβαστων με την κοινή γεωργική πολιτική.

123 Η Επιτροπή αμφισβητεί ότι η επίδικη ενίσχυση δεν πληροί τις προϋποθέσεις και τις λεπτομέρειες εφαρμογής που ορίζει ο κανονισμός 866/90. Η ενίσχυση αυτή σκοπεί μόνο να καταστήσει δυνατό στις πορτογαλικές αρχές να διευκολύνουν τη δημιουργία εγκαταστάσεως μονάδας επεξεργασίας της ζάχαρης προκειμένου να διασφαλιστούν αγορές για τα ζαχαρότευτλα που καλλιεργούνται στην περιοχή, ώστε να χρησιμοποιηθεί η χορηγηθείσα στην ηπειρωτική Πορτογαλία ποσόστωση λευκής ζάχαρης.

Κρίση του Πρωτοδικείου

124 Ο λόγος αυτός ακυρώσεως στηρίζεται, κατ' ουσίαν, στο επιχείρημα ότι η ενίσχυση για την επίδικη επένδυση αποκλείεται από τον κανονισμό 866/90, διότι είναι ασυμβίβαστη με την κοινή γεωργική πολιτική και δεν μπορεί να στηρίζεται στην απόφαση 94/173, καθόσον η απόφαση είναι καθαυτή ασυμβίβαστη με την πολιτική αυτή. Συναφώς, αρκεί η υπενθύμιση ότι, όπως έχει ήδη κριθεί (βλ. ανωτέρω τις σκέψεις 89 και 90), οι ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί για να καταστεί δυνατή η χρησιμοποίηση της χορηγηθείσας στην ηπειρωτική Πορτογαλία ποσόστωση δεν είναι ασυμβίβαστες με τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής. Επομένως, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

125 Επομένως, η παρούσα προσφυγή ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

126 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρξε σχετικό αίτημα. Επειδή οι προσφεύγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά τους έξοδα καθώς και στα δικαστικά έξοδα της καθής και της DAI που υπέβαλαν σχετικό αίτημα.

127 Η Πορτογαλική Δημοκρατία θα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Οι προσφεύγουσες θα φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα καθώς και τα δικαστικά έξοδα της καθής και της παρεμβαίνουσας** DAI — Sociedade de Desenvolvimento Agro-industrial SA.

3) **Η Πορτογαλική Δημοκρατία φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.**

Moura Ramos García-Valdecasas Tiili

Lindh Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Ιουνίου 1999.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

H. Jung R. M. Moura Ramos